HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a opta)

15 septembrie 2016*

„Concurență — Abuz de poziție dominantă — Piața mondială a fluxurilor consolidate de date în timp real — Decizie prin care angajamentele propuse de întreprinderea în poziție dominantă devin obligatorii — Articolul 9 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003”

În cauza T-76/14,

Morningstar, Inc., cu sediul în Chicago, Illinois (Statele Unite), reprezentată de S. Kinsella, de K. Daly, de P. Harrison, solicitors, și de M. Abenhaïm, avocat,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de F. Castilla Contreras, de A. Dawes și de F. Ronkes Agerbeek, în calitate de agenți,

pârâtă,

susținută de

Thomson Reuters Corp., cu sediul în Toronto (Canada),

și

Reuters Ltd, cu sediul în Londra (Regatul Unit),

reprezentate de A. Nourry, de G. Olsen și de C. Ghosh, solicitors,

intervenientе,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE prin care se solicită anularea Deciziei C(2012) 9635 a Comisiei din 20 decembrie 2012 privind o procedură în temeiul articolului 102 TFUE și al articolului 54 din Acordul privind SEE [cazul COMP/D2/39.654 – Codurile instrumentelor financiare ale Reuters (RIC)],

TRIBUNALUL (Camera a opta),

compus din domnul D. Gratsias, președinte, doamna M. Kancheva și domnul C. Wetter (raportor), judecători,

grefier: domnul L. Grzegorczyk, administrator,

* Limba de procedură: engleza.

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 3 martie 2016,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 La 30 octombrie 2009, Comisia Comunităților Europene a decis să inițieze o procedură în privința Thomson Reuters Corporation și a întreprinderilor aflate sub controlul său direct sau indirect, printre care Reuters Limited (denumită în continuare „TR”), pentru un presupus abuz de poziție dominantă pe piața mondială a fluxurilor consolidate de date în timp real.

2 La 19 septembrie 2011, Comisia a adoptat o evaluare preliminară, conform articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101 TFUE] și [102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167), pe care a notificat-o TR la 20 septembrie 2011.

3 Din evaluarea preliminară rezultă că TR ocupă o poziție dominantă pe piața mondială a fluxurilor consolidate de date în timp real. Este posibil ca TR să fi abuzat de poziția sa dominantă prin impunerea anumitor restricții privind utilizarea Codurilor instrumentelor financiare ale Reuters (denumite în continuare „RIC”). RIC sunt coduri alfanumerice scurte dezvoltate de TR pentru identificarea valorilor mobiliare și a locațiilor de tranzacționare a acestora.

4 TR interzice clienților săi să utilizeze RIC în scopul extragerii de date din fluxurile consolidate de date în timp real provenite de la alți furnizori și împiedică terții, precum și furnizorii concurenți să creeze și să actualizeze tabelele de corespondență care încorporează RIC cu scopul de a permite o interacțiune între sistemele clienților săi și fluxurile consolidate de date în timp real provenite de la alți furnizori. În evaluarea sa preliminară, Comisia a ajuns la concluzia că aceste practici creează bariere importante în calea schimbării furnizorilor de fluxuri de date și constituie un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 102 TFUE și al articolului 54 din Acordul privind Spațiul Economic European (SEE).

5 La 8 noiembrie 2011, TR a prezentat Comisiei, în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, o propunere de angajamente în vederea înlăturării preocupărilor formulate de aceasta din urmă în evaluarea sa preliminară.

6 În această propunere de angajamente, TR propunea printre altele:

— autorizarea clienților săi să încheie un acord de licență extinsă pentru RIC (în continuare „ERL”). ERL permite clientului, în schimbul plății unei taxe lunare, să utilizeze RIC pentru a căuta date în fluxurile consolidate de date în timp real ale furnizorilor concurenți și, astfel, să schimbe una sau mai multe dintre aplicațiile lor;

— furnizarea informațiilor necesare pentru a permite clienților săi să stabilească corespondențe între RIC și sistemul de codare al furnizorilor concurenți cu scopul schimbării furnizorului.

7 La 14 decembrie 2011, Comisia a publicat un aviz în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, conform articolului 27 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003, care rezuma cazul și angajamentele și invita terții interesați să prezinte observații cu privire la propunerea TR.

8 La 7 martie 2012, Comisia a informat TR cu privire la observațiile pe care le primise din partea terților interesați în urma publicării avizului de investigație privind piața.

9 La 27 iunie 2012, ca răspuns la observațiile formulate, TR a prezentat o propunere de angajamente revizuite. Modificările principale erau următoarele:

— nivelul taxei aferente ERL a fost redus;

— structura taxei aferente ERL nu mai era legată de eventuale reduceri existente acordate pentru fluxurile consolidate de date în timp real ale TR. De asemenea, aceasta a devenit mai puțin complexă și mai transparentă;

— ERL putea fi utilizată în lumea întreagă de clienții care exercită activități comerciale efective în Spațiul Economic European (SEE);

— ERL acoperea RIC aferente unor instrumente tranzacționate extrabursier provenind dintr-o sursă unică sub rezerva consimțământului contributorului în cauză (cu excepția cazului în care TR era unicul furnizor de date privind instrumente tranzacționate extrabursier la momentul schimbării furnizorului);

— ERL acoperea interfețe umane către aplicații bazate pe un server (fără costuri suplimentare);

— dincolo de perioada inițială de cinci ani în care era posibilă abonarea la ERL, clientul avea posibilitatea de a-și prelungi abonamentul de doi ani în schimbul plății unei taxe simbolice;

— punerea la dispoziție a unei licențe suplimentare distincte, în speță o licență destinată dezvoltatorilor terți (denumită în continuare „TPDL”), pentru a permite acestora din urmă să realizeze tabele de corespondență care permit clienților TR să schimbe cu ușurință furnizorul.

10 La 12 iulie 2012, Comisia a inițiat o a doua investigație privind piața și a publicat angajamentele modificate, conform articolului 27 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003.

11 La 25 septembrie 2012, Comisia a informat TR cu privire la observațiile pe care le primise de la terții interesați în urma publicării celui de al doilea aviz de investigație privind piața.

12 La 7 noiembrie 2012, TR a prezentat o a treia serie de angajamente (denumite în continuare „angajamentele definitive”), care cuprind următoarele dispoziții:

— clauza de la alineatul 7.1 din angajamentele definitive conține o definiție revizuită a expresiei „dezvoltator terț” care permite dezvoltatorilor terți să încheie acorduri cu alți furnizori de fluxuri consolidate de date în timp real în scopul elaborări de tabele de corespondență care permit clienților TR să schimbe furnizorul;

— dezvoltatorii terți au dreptul nu numai de a „elabora” tabele de corespondență, ci și de a le „actualiza” (clauză care figurează la alineatul 1.8 al TPDL);

— TPDL anexată la angajamentele definitive nu mai conține clauza care figurează la alineatul 3.5 al TPDL anexată la angajamentele revizuite. Respectiva clauză cuprindea dispoziții în temeiul cărora un dezvoltator terț nu poate „afirma că recurgerea la RIC eligibile pentru extragerea de date ale unor terți va fi practică sau fezabilă în orice circumstanță sau că nu poate da naștere unor probleme de integritate a datelor sau altor probleme de funcționalitate”;

— clauzele care figurează la alineatul 3.2.8 al angajamentelor definitive și la alineatul 1.3 litera c al TPDL autorizează dezvoltatorii terți și ceilalți furnizori de fluxuri consolidate de date în timp real să coopereze la elaborarea, la actualizarea și la comercializarea tabelelor de corespondență;

— clauza care figurează la alineatul 3.2.9 al angajamentelor definitive și cele care figurează la alineatul 1.3 litera d și la alineatul 1.4 ale TPDL ameliorează nivelul de informații pe care dezvoltatorii terți și ceilalți furnizori de fluxuri consolidate de date în timp real îl pot schimba. Rezultă că dezvoltatorii terți pot furniza celorlalți furnizori de fluxuri consolidate de date în timp real date de referință descriptive privind RIC (dar nu RIC în sine) în cazul în care dezvoltatorul terț nu a fost în măsură să realizeze corespondența sistemului de codare al furnizorului de fluxuri de date în timp real concurent.

13 Angajamentele definitive ale TR prevăd de asemenea, în anexa V, numirea unui mandatar independent însărcinat cu monitorizarea lor. Sarcina sa este de a monitoriza respectarea acestor angajamente și de a redacta un raport către Comisie, pe această temă, în mod regulat și, dacă este cazul, de a-i propune măsuri pentru a garanta respectarea angajamentelor menționate, precum și de a raporta rezultatul procedurii de soluționare a diferendelor prevăzute în anexa IV la angajamentele definitive.

14 Comisia a considerat că respectivele angajamente erau suficiente pentru a soluționa problemele de concurență care fuseseră identificate. În consecință, la 20 decembrie 2012, aceasta a adoptat, în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, decizia privind o procedură în temeiul articolului 102 TFUE și al articolului 54 din Acordul privind SEE [cazul COMP/D2/39.654 – Codurile instrumentelor financiare ale Reuters (RIC)] (JO 2013, C 326, p. 4, denumită în continuare „decizia atacată”), al cărei rezumat a fost publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, care atribuie caracter obligatoriu angajamentelor propuse de TR. În această decizie, Comisia constată de asemenea că, în lumina acestor angajamente, nu mai este necesar să acționeze.

Procedura și concluziile părților

15 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 4 februarie 2014, reclamanta, Morningstar Inc., a introdus prezenta acțiune.

16 La 16 mai 2014, Comisia a prezentat memoriul în apărare.

17 Replica a fost depusă la grefa Tribunalului la 5 august 2014.

18 Printr-o măsură de organizare a procedurii din 27 august 2014, Tribunalul (Camera a opta) a solicitat Comisiei să prezinte evaluarea preliminară, într-o versiune neconfidențială, pe care o efectuase în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 în cauza de față. Comisia a dat curs acestei cereri în termenul acordat.

19 Memoriul în duplică a fost depus la grefa Tribunalului la 16 octombrie 2014.

20 Prin Ordonanța din 21 octombrie 2014, președintele Camerei a opta a Tribunalului a admis cererea de intervenție a TR, depusă la grefa Tribunalului la 22 mai 2014.

21 La 2 ianuarie 2015, TR a depus memoriul în intervenție.

22 Observațiile părților principale cu privire la memoriul în intervenție al TR au fost depuse la grefa Tribunalului în termenul acordat.

23 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a opta) a decis să deschidă faza orală a procedurii și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 89 alineatul (3) litera (d) din Regulamentul de procedură, a solicitat Comisiei să depună răspunsurile la investigațiile publicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 14 decembrie 2011 și la 12 iulie 2012, primite din partea întreprinderilor de pe piață în versiuni neconfidențiale. Aceasta a răspuns la solicitare în termenul stabilit.

24 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 3 martie 2016.

25 Reclamanta solicită Tribunalului:

— declararea admisibilității acțiunii;

— anularea deciziei atacate în totalitate, fie în măsura în care vizează furnizorii de fluxuri de date în timp real, fie în măsura în care o vizează;

— adoptarea oricărei alte măsuri considerate adecvate de Tribunal;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

26 Comisia și intervenienta solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la admisibilitate

27 Reclamanta susține că prezenta acțiune este admisibilă, decizia atacată afectând-o direct și individual, în sensul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE. Aceasta ar fi direct afectată de decizia atacată, care limitează capacitatea sa de a încheia un contract cu TR privind RIC, întrucât decizia menționată exclude în mod expres furnizorii de fluxuri consolidate de date în timp real concurenți din sfera persoanelor eligibile pentru acordarea licențelor. În ceea ce privește afectarea individuală, reclamanta susține că a participat în mod activ la procedura administrativă care a condus la adoptarea deciziei atacate. În plus, aceasta ar face parte dintr-un cerc închis și identificabil de persoane care au participat la procedura administrativă. De asemenea, decizia atacată autorizează o conduită profesională a principalului său concurent, ceea ce ar afecta poziția sa pe piața relevantă.

28 Comisia contestă argumentele reclamantei și susține, fără să fi ridicat totuși în mod formal o excepție de inadmisibilitate în sensul articolului 130 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, că acțiunea este inadmisibilă.

29 Trebuie amintit că articolul 263 al patrulea paragraf TFUE permite altei persoane decât destinatarul unui act să introducă o acțiune în anulare împotriva actului dacă acesta o privește direct și individual.

30 Potrivit jurisprudenței, problema privind calitatea procesuală activă a unui reclamant se apreciază în funcție de efectele pe care le are actul atacat asupra situației sale juridice, în măsura în care reclamantul menționat este, pe de o parte, afectat direct de actul atacat, în sensul că afectarea directă impune ca măsura în cauză să producă în mod direct efecte asupra situației sale juridice și să nu lase nicio putere de apreciere destinatarilor acestei măsuri care sunt însărcinați cu punerea sa în aplicare, aceasta având un caracter pur automat și decurgând doar din reglementarea Uniunii, fără aplicarea altor norme intermediare (Hotărârea din 5 mai 1998, Glencore Grain/Comisia, C-404/96 P, EU:C:1998:196, punctul 42, și Hotărârea din 24 martie 1994, Air France/Comisia, T-3/93, EU:T:1994:36, punctul 80), și, pe de altă parte, afectat individual de același act, în sensul că acesta afectează reclamantul în considerarea anumitor calități care îi sunt specifice sau a unei situații de fapt care îl caracterizează în raport cu orice altă persoană și, ca urmare a acestui fapt, îl individualizează într-un mod analog celui în care ar fi individualizat destinatarul unei decizii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 iulie 1963, Plaumann/Comisia, 25/62, EU:C:1963:17, p. 223) .

31 În speță, conform articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, decizia atacată conferă caracter obligatoriu angajamentelor definitive ale TR din 7 noiembrie 2012. Astfel, Comisia a examinat efectele restricțiilor impuse de TR cu privire la RIC și a concluzionat că respectivele restricții erau nocive pentru concurență, întrucât se opuneau unei schimbări a furnizorului de către clienții TR și, în consecință, reduceau capacitatea concurenților de a intra pe piață sau de a intra în concurență pe baza calității serviciilor lor. Angajamentele definitive, care urmăresc să faciliteze pentru clienții TR schimbarea în favoarea furnizorilor de fluxuri de date în timp real consolidate concurente, exclud explicit ca acești furnizori concurenți să fie eligibili să încheie un contract de ERL și un contract de TPDL. În măsura în care limitează posibilitatea reclamantei de a încheia astfel de contracte, decizia atacată produce efecte directe asupra situației sale juridice.

32 În ceea ce privește aspectul dacă reclamanta este vizată individual, trebuie să se arate că aceasta a solicitat organizarea de reuniuni cu Comisia prin scrisorile din 5 martie și din 16 iunie 2010. În urma acestor cereri, o primă reuniune a fost organizată la 27 iulie 2010. Ulterior, între 2010 și 2012, au avut loc alte reuniuni și conversații telefonice atât la cererea Comisiei, cât și la cea a reclamantei. De asemenea, în urma unei cereri a Comisiei din data de 18 aprilie 2012, reclamanta a prezentat o versiune neconfidențială a proceselor-verbale ale discuțiilor telefonice și ale reuniunilor în cauză. Reclamanta a reacționat de asemenea și și-a prezentat observațiile privind angajamente propuse de TR, în cadrul unor discuții telefonice, al unor reuniuni, prin intermediul al unor e-mailuri și al unor răspunsuri la solicitările formale de informații ale Comisiei.

33 În plus, chiar dacă numele reclamantei nu figurează expres în decizia atacată, reiese din procedura administrativă care s-a încheiat cu această decizie că Comisia a luat în considerare unele observații formulate de reclamantă.

34 Trebuie să se observe că reclamanta a participat activ la procedură, nu numai din proprie inițiativă, ci și la inițiativa Comisiei, care a invitat-o în special să își prezinte observațiile cu privire la diferite aspecte ale pieței, precum și cu privire la angajamentele propuse, în afara cadrului testelor de piață conform articolului 27 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003 la care reclamanta a contribuit de asemenea. Prin urmare, reclamanta a participat activ la procedură. Dacă o simplă participare la procedură nu este, desigur, suficientă prin ea însăși pentru a stabili că reclamanta este vizată individual prin decizia atacată, totuși, participarea sa activă la procedura administrativă constituie un element luat în considerare de jurisprudență, în materie de concurență, inclusiv în domeniul mai specific al angajamentelor în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003, pentru a stabili, în coroborare cu alte împrejurări specifice, dacă acțiunea sa este admisibilă (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 28 ianuarie 1986, Cofaz și alții/Comisia, 169/84, EU:C:1986:42, punctele 24 și 25, Hotărârea din 31 martie 1998, Franța și alții/Comisia, cunoscută sub numele „Kali & Salz”, C-68/94 și C-30/95, EU:C:1998:148, punctele 54-56, și Hotărârea din 3 aprilie 2003, BaByliss/Comisia, T-114/02, EU:T:2003:100, punctul 95).

35 În această privință, o astfel de împrejurare specifică este constituită în speță de afectarea poziției reclamantei pe piața relevantă. Astfel, reiese din dosarul aflat la dispoziția Tribunalului că reclamanta operează, precum TR, pe piața fluxurilor consolidate de date în timp real, piață care este caracterizată de un număr restrâns de concurenți și pe care TR ocupă o poziție dominantă. Se poate deduce de aici că măsurile restrictive luate de TR, în calitate de întreprindere dominantă, precum cele care fac obiectul evaluării preliminare a Comisiei, pot avea efecte negative apreciabile asupra activităților reclamantei.

36 Rezultă din toate cele de mai sus că și reclamanta este vizată individual. Prin urmare, prezenta acțiune este admisibilă.

Cu privire la fond

37 În susținerea acțiunii, reclamanta invocă patru motive:

— primul motiv este întemeiat pe o eroare vădită de apreciere întrucât Comisia a acceptat angajamente care nu erau de natură să răspundă preocupărilor în materie de concurență în legătură cu care a informat TR în evaluarea sa preliminară;

— al doilea motiv este întemeiat pe încălcarea articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 întrucât Comisia, acceptând angajamente care nu erau de natură să înlăture preocupările în materie de concurență, a depășit atribuțiile care îi sunt conferite în temeiul articolului menționat și, prin urmare, a acționat *ultra vires*;

— al treilea motiv este întemeiat pe o încălcare a principiului proporționalității;

— al patrulea motiv este întemeiat pe o încălcare a obligației de motivare întrucât Comisia nu a explicat motivul pentru care angajamentele definitive răspundeau preocupărilor identificate în materie de concurență.

38 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că rezultă din articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 că, atunci când intenționează să adopte o decizie care impune încetarea unei încălcări, Comisia poate să facă obligatorii angajamentele propuse de întreprinderile în cauză atunci când acestea sunt de natură să răspundă preocupărilor în materie de concurență identificate de Comisie în evaluarea sa preliminară.

39 Mecanismul introdus prin articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 vizează asigurarea unei aplicări eficiente a normelor de concurență în vigoare în Uniune prin intermediul adoptării unor decizii care fac obligatorii angajamentele propuse de părți și considerate adecvate de Comisie, în vederea furnizării unei soluții mai rapide pentru problemele de concurență pe care aceasta le-a identificat, în loc de a acționa pe calea constatării oficiale a unei încălcări. Mai precis, articolul 9 din regulamentul menționat este inspirat de considerente de economie a procedurii și permite întreprinderilor să participe pe deplin la procedură și să propună soluțiile pe care le consideră cele mai adecvate și în măsură să răspundă preocupărilor respective ale Comisiei (Hotărârea din 29 iunie 2010, Comisia/Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, punctul 35).

40 În acest context, Comisia are, în ceea ce privește acceptarea sau respingerea angajamentelor, o marjă largă de apreciere (Hotărârea din 29 iunie 2010, Comisia/Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, punctul 94).

41 În continuare, trebuie amintit că, în măsura în care Comisia este chemată să efectueze o analiză care necesită luarea în considerare a mai multor factori economici, precum o analiză prospectivă în vederea evaluării caracterului adecvat al angajamentelor propuse de întreprinderea în cauză, acesta are și aici o marjă de apreciere de care Tribunalul trebuie să țină seama în exercitarea controlului său. Rezultă că, în cadrul controlului restrâns pe care îl exercită cu privire la astfel de situații economice complexe, instanța Uniunii nu poate substitui aprecierea economică efectuată de Comisie cu propria apreciere (Hotărârea din 29 iunie 2010, Comisia/Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, punctul 67, și Hotărârea din 11 septembrie 2014, CB/Comisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punctul 46).

42 Totuși, astfel cum a arătat Curtea în repetate rânduri în contextul domeniilor care dau naștere la aprecieri economice complexe, precum dreptul concurenței, marja de apreciere pe care o are Comisia nu implică faptul că instanța Uniunii trebuie să se abțină de la a controla interpretarea datelor de natură economică făcută de către această instituție (Hotărârea din 15 februarie 2005, Comisia/Tetra Laval, C-12/03 P, EU:C:2005:87, punctul 39, Hotărârea din 10 iulie 2008, Bertelsmann și Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, punctul 145, și Hotărârea din 11 septembrie 2014, CB/Comisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punctul 46). Potrivit principiilor care

rezultă din această jurisprudență, instanța Uniunii trebuie printre altele nu numai să verifice exactitatea materială a elementelor de probă invocate, fiabilitatea și coerența acestora, ci și să controleze dacă aceste elemente constituie totalitatea datelor pertinente ce trebuie luate în considerare pentru aprecierea unei situații complexe și dacă acestea sunt de natură să susțină concluziile deduse (a se vedea Hotărârea din 11 septembrie 2014, CB/Comisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, punctul 46 și jurisprudența citată, Hotărârea din 11 decembrie 2013, Cisco Systems și Messagenet/Comisia, T-79/12, EU:T:2013:635, punctul 50 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 13 mai 2015, Niki Luftfahrt/Comisia, T-162/10, EU:T:2015:283, punctul 86 și jurisprudența citată).

43 În plus, reiese de asemenea din jurisprudență că, deși deciziile adoptate în temeiul articolelor 7 și 9 din Regulamentul nr. 1/2003 sunt subordonate principiului proporționalității, aplicarea acestui principiu este totuși diferită în funcție de împrejurarea dacă este avută în vedere una sau cealaltă dintre aceste dispoziții.

44 Aceste dispoziții urmăresc de fapt obiective diferite. Articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 urmărește să răspundă preocupărilor pe care Comisia le-a invocat cu ocazia evaluării preliminare, pe când articolul 7 din regulamentul menționat vizează încetarea încălcării constatate (Hotărârea din 29 iunie 2010, Comisia/Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, punctul 46).

45 Prin urmare, în ceea ce privește proporționalitatea angajamentelor, testul pe care trebuie să îl efectueze Comisia în cadrul unei proceduri în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 constă în a afla dacă angajamentele sunt „suficiente” și pot răspunde „în mod adecvat” preocupărilor sale, luând în considerare împrejurările speței, respectiv gravitatea preocupărilor, întinderea lor și interesul terților (Hotărârea din 29 iunie 2010, Comisia/Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, punctele 41 și 61).

46 Rezultă din tot ceea ce precedă că controlul efectuat de instanța Uniunii se limitează la a verifica dacă aprecierea realizată de Comisie este vădit eronată, punând în aplicare principiile amintite la punctele 40-45 de mai sus.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe o eroare vădită de apreciere

47 În cadrul primului motiv, reclamanta susține că angajamentele definitive nu au drept efect nici să pună capăt sau să limiteze semnificativ abuzul identificat, nici să răspundă preocupărilor exprimate. Prin urmare, în opinia reclamantei, decizia atacată este viciată de o eroare vădită de apreciere.

48 Reclamanta subliniază că atât definiția „clientului eligibil”, cât și cea a „dezvoltatorilor terți”, cuprinse în ERL și, respectiv, în TPDL, exclud furnizorii concurenți. În plus, potrivit angajamentelor, furnizorii concurenți de fluxuri consolidate de date în timp real nu pot ei înșiși să folosească RIC pentru un titular de licență eligibil. Prin urmare, societățile care, precum reclamanta, au capacitatea, cunoștințele și intenția necesare pentru a oferi servicii concurente ar fi împiedicate în mod direct de la aceasta. Din perspectiva termenilor acordului de licență în cauză, ar fi vizată numai acordarea licențelor către clienți care pot utiliza RIC în scopul de a dezvolta ei înșiși sau prin intermediul unor dezvoltatori terți mijloacele de a accesa servicii care ar putea intra în concurență cu serviciile oferite de TR.

49 Din această perspectivă, reclamanta consideră în primul rând că furnizorii de fluxuri consolidate de date în timp real nu pot furniza un serviciu eficient de schimbare a furnizorului către clienții TR întrucât, deoarece sunt excluși din cadrul licențelor ERL și TPDL, nu pot oferi un serviciu concurent complet integrat. În al doilea rând, probabilitatea ca dezvoltatorii terți să elaboreze tabele de corespondență ar fi teoretică și extrem de redusă. În al treilea rând, totalitatea cheltuielilor și a costului de schimbare a furnizorului ar reveni clienților TR, deși ar fi vădit improbabil ca aceștia să își schimbe furnizorul din cauza costului și a complexității pe care le implică o astfel de schimbare ca urmare a lucrărilor de modificare a sistemelor lor și a negocierilor suplimentare cu terții pe care le-ar implica aceasta, a naturii pieței fluxurilor consolidate de date în timp real și a costului și a complexității

legate de utilizarea tabelului de corespondență al unui terț. În al patrulea rând, clienții TR nu ar putea lucra cu un instrument de conversie dezvoltat de un terț mai degrabă decât de un concurent deoarece aceste instrumente necesită un grad crescut de rapiditate și de fiabilitate. Recurgerea la un terț ar fi de fapt un risc pentru integritatea și pentru exactitatea corespondenței codurilor. Astfel, o colaborare eventuală cu un dezvoltator terț pentru conceperea unui tabel de corespondență ar fi ineficientă ca urmare a imposibilității de a comunica informațiile necesare cu privire la RIC. În al cincilea rând, motivul pentru care furnizorii de fluxuri consolidate de date în timp real concurenți nu pot oferi un serviciu echivalent este de asemenea legat de faptul că „RIC în lanț” (un mijloc de acces la un grup de instrumente prin folosirea unui singur identificator) sunt excluse din licențele oferite de TR, în condițiile în care băncile și instituțiile financiare au nevoie de acces la RIC în lanț, care este unul dintre principalele moduri de acces la date. Ca urmare a faptului că, potrivit angajamentelor, numai datele cele mai elementare sunt disponibile, nu ar fi posibil ca alt furnizor să reconstruiască aceste lanțuri sau să realizeze o punere în corespondență cu acestea fără a avea acces la datele care stau la baza lor. În cele din urmă, reclamanta subliniază că, după cunoștința sa, niciun client al TR nu a recurs la un furnizor concurent de fluxuri consolidate de date în timp real. În ipoteza în care un număr mare de societăți ar urmări să obțină și să exploateze licențe, ar exista pe piață probe în acest sens. Or, potrivit reclamantei, această situație nu se regăsește în cazul de față, astfel încât ea repetă, astfel cum a arătat deja în cursul procedurii administrative, că astfel de treceri la alt furnizor sunt foarte improbabile.

50 Comisia arată mai întâi că o ERL care autorizează clienții TR să utilizeze RIC pentru a căuta date în fluxurile de date ale celorlalți furnizori, fără a fi obligați să rescrie aplicațiile acestora, este suficientă pentru a răspunde preocupărilor sale privind restricțiile legate de utilizarea RIC în cazul schimbării furnizorului. În al doilea rând, consideră că o TPDL care autorizează dezvoltatorii terți să elaboreze și să actualizeze tabelele de corespondență între RIC și sistemele de codare ale celorlalți furnizori este de asemenea suficientă pentru a răspunde preocupărilor sale privind restricțiile de utilizare a RIC în vederea elaborării de astfel de tabele. Comisia pune accentul, cu titlu ilustrativ, pe diferite clauze și condiții cuprinse în ERL și, respectiv, în TPDL, care au drept scop facilitarea schimbării furnizorului. În acest context, menționează că o ERL se acordă la nivel mondial clientului eligibil dacă exercită o activitate comercială efectivă în SEE, că o ERL se acordă cu titlu permanent, cu condiția ca ERL să fi fost solicitată în cursul celor cinci ani care urmează datei lansării de către clientul eligibil, că acest client eligibil va putea majora sau reduce în orice moment numărul de RIC eligibile, potrivit nevoilor sale în cadrul activității comerciale, și că TR va furniza clientului eligibil actualizări regulate ale RIC eligibile, precum și informații de punere în corespondență necesare pentru identificarea în mod unic a datelor privind piața în timp real care stau la baza acestora.

51 În cele din urmă, Comisia arată că niciunul dintre argumentele invocate de reclamantă nu modifică concluzia potrivit căreia angajamentele definitive sunt suficiente pentru a răspunde preocupărilor sale.

52 În această privință, susține că un concurent poate stabili un parteneriat cu un dezvoltator terț în scopul de a oferi clienților TR un serviciu de schimbare a furnizorului personalizat și complet integrat, că, întrucât arhitectura informatică a fiecărui client al TR îi este în general specifică, este inevitabil că fiecare client va trebui să efectueze lucrări de modificare și deci să suporte anumite cheltuieli dacă decide să își schimbe furnizorul de fluxuri consolidate de date în timp real, că principalii clienți ai TR ar fi instituții financiare de nivel mondial care dispun de expertiza și de mijloacele financiare necesare pentru a-și schimba furnizorul dacă apreciază că acest lucru este în interesul lor comercial, că cooperarea dintre furnizorii de fluxuri consolidate de date în timp real și dezvoltatorii terți ar putea permite economii semnificative, că nu există niciun motiv pentru a considera că tabelele de corespondență elaborate de dezvoltatori terți nu ar fi fiabile sau ar fi mai puțin rapide în raport cu utilizarea serviciului TR și că afirmațiile privind RIC în lanț sunt formulate pentru prima oară în replică și nu se întemeiază pe elemente de drept sau de fapt care au reieșit în cursul procedurii administrative și al celei în fața Tribunalului și că, prin urmare, acestea trebuie respinse ca inadmisibile întrucât, în orice caz, ar fi nefondate. În cele din urmă, Comisia arată că, întrucât ERL și TPLD nu au fost introduse decât la 20 iunie 2013, iar schimbarea acestui furnizor era un proces complex și

îndelungat, nu este surprinzător că această schimbare nu a avut încă loc în perioada cuprinsă între introducerea acestor contracte de licență, pe de o parte, și depunerea cererii introductive, pe de altă parte.

53 În ceea ce privește, mai întâi, admisibilitatea argumentației privind RIC în lanț și a celei privind limitările datelor descriptive furnizate pentru fiecare RIC, trebuie să se amintească că reiese din dispozițiile articolului 44 alineatul (1) litera (c) coroborate cu cele ale articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului din 2 mai 1991 că cererea de sesizare a instanței trebuie să cuprindă obiectul litigiului și expunerea sumară a motivelor invocate, iar invocarea de noi motive pe parcursul procesului este interzisă, cu excepția cazului în care aceste motive se bazează pe elementele de drept și de fapt care au apărut în cursul procedurii.

54 Totuși, potrivit unei jurisprudențe constante, un motiv sau un argument care constituie dezvoltarea unui motiv enunțat anterior, direct sau implicit, în cererea de sesizare a instanței și care prezintă o legătură strânsă cu acesta trebuie declarat admisibil (Hotărârea din 19 septembrie 2000, Dürbeck/Comisia, T-252/97, EU:T:2000:210, punctul 39, și Hotărârea din 30 septembrie 2003, Cableuropa și alții/Comisia, T-346/02 și T-347/02, EU:T:2003:256, punctul 111).

55 În speță, trebuie să se constate că, contrar celor pretinse de Comisie, acest motiv constituie o detaliere a primului motiv, astfel cum a fost prezentat în cererea introductivă, respectiv a motivului întemeiat pe o eroare vădită de apreciere a angajamentelor definitive. Este necesar să se arate, în această privință, că în cererea introductivă figurau expuneri lungi legate de caracterul inadecvat al angajamentelor definitive. În consecință, argumentația din replică prin care se pune în discuție caracterul suficient al angajamentelor definitive pentru a răspunde preocupărilor Comisiei ca urmare a lacunelor din angajamentele menționate, precum cea legată de lipsa unei reguli privind RIC în lanț, este admisibilă.

56 În continuare, cu privire la examinarea pe fond a primului motiv, astfel cum s-a amintit deja la punctul 41 de mai sus, ținând seama de marja de apreciere de care dispune Comisia atunci când verifică dacă angajamentele propuse sunt adecvate, rolul Tribunalului se limitează la a verifica dacă Comisia nu a săvârșit nicio eroare vădită de apreciere. Mai exact, este vorba, în cadrul acestui control jurisdicțional, să se stabilească dacă există o corespondență între preocupările relevate de Comisie în evaluarea preliminară și angajamentele propuse de TR, angajamente care, este necesar să se reamintească, trebuie să răspundă în măsură suficientă acestor preocupări.

57 În plus, controlul legalității deciziei prin care devin obligatorii angajamentele trebuie realizat în lumina preocupărilor Comisiei, iar nu a cerințelor exprimate de concurenți cu privire la cuprinsul angajamentelor.

58 Prin urmare, criteriul adecvat, din perspectiva preocupărilor Comisiei, astfel cum sunt exprimate în evaluarea preliminară, este dacă angajamentele sunt suficiente pentru a răspunde în mod adecvat preocupărilor menționate, care vizează, în speță, facilitarea schimbării furnizorului de către clienți.

59 Pe de altă parte, faptul că aceste preocupări puteau fi înlăturate prin includerea concurenților TR în termenii licențelor, astfel cum sugerează reclamanta, nu dovedește, în sine, că decizia atacată este viciată de o eroare vădită de apreciere, iar împrejurarea că alte angajamente ar fi putut de asemenea să fie acceptate, chiar că ar fi fost mai favorabile pentru concurență, nu poate conduce la anularea deciziei menționate în măsura în care Comisia putea în mod rezonabil să concluzioneze că angajamentele reluate în decizia atacată permiteau disiparea preocupărilor identificate în evaluarea preliminară.

60 Trebuie amintit că decizia atacată pune în aplicare o serie de angajamente propuse de TR, a cărei activitate ar da naștere unor preocupări în materie de concurență, și că, în esență, reclamanta consideră că Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere atunci când a stabilit obligativitatea angajamentelor care nu răspund în măsură suficientă preocupărilor menționate.

61 Trebuie înlăturată în primul rând susținerea reclamantei potrivit căreia concurenții ar fi incapabili să ofere un serviciu eficient de schimbare a furnizorului ca urmare a faptului că nu pot oferi un serviciu complet integrat, fiind excluși din cadrul contractelor de licență în cauză.

62 Astfel, trebuie amintit că preocupările formulate de Comisie vizau restricții impuse clienților TR și împiedicarea terților să stabilească corespondențe între diferitele coduri, determinând astfel obstacole semnificative în calea schimbării furnizorilor. Angajamentele acceptate de Comisie se axează în esență pe posibilitățile oferite clienților de a schimba furnizorul, fie prin mijloace proprii, fie prin colaborarea cu un dezvoltator terț. În acest sens, Comisia a apreciat că preocupările în materie de concurență puteau fi înlăturate solicitând de la TR soluții de comportament nu în raporturile cu concurenții, ci cu clienții și cu terții. Această constatare, potrivit căreia angajamentele sunt orientate în principal spre clienți și spre dezvoltatorii terți, se întemeiază pe posibilitățile oferite acestora din urmă de a colabora și de a se asista reciproc în elaborarea de tabele de corespondență prin intermediul licențelor propuse de TR. Clienții TR pot de asemenea să opteze pentru dezvoltatori terți care au încheiat parteneriate cu furnizori concurenți, parteneriatele respective constând într-o cooperare privind conceperea, realizarea, actualizarea, promovarea și serviciile postvânzare aferente tabelelor de corespondență. Așadar, se oferă clienților TR diferite opțiuni în perspectiva schimbării furnizorului, fie interne, fie externe infrastructurii lor.

63 Astfel, prin acceptarea angajamentelor menționate, Comisia a apreciat că, pentru a răspunde preocupărilor pe care le-a formulat, nu era necesar să se includă concurenții TR în cuprinsul licențelor. În plus, astfel cum rezultă din decizia atacată, Comisia a considerat că acordarea către concurenții TR a accesului la RIC ar depăși ceea ce este necesar pentru a răspunde preocupărilor sale. Or, din perspectiva constatărilor Tribunalului de la punctul 62 de mai sus, Comisia nu a săvârșit nicio eroare vădită de apreciere în această privință.

64 Trebuie înlăturate de asemenea argumentele potrivit cărora probabilitatea ca un dezvoltator terț să conceapă tabele de corespondență ar fi redusă și teoretică, tabele de corespondență care, potrivit reclamantei, nu ar oferi fiabilitatea și rapiditatea necesare întrucât sunt concepute de terți.

65 Deși nu este necesar să se amintească diferitele soluții disponibile dezvoltatorilor terți în elaborarea tabelelor de corespondență, care cresc probabilitățile unei astfel de conceperi, trebuie să se afirme că, în ceea ce privește pretinsa lipsă de fiabilitate și de rapiditate oferite de aceste tabele, reclamanta nu invocă argumente concrete privind aceste susțineri. Din acest motiv, este posibil să fie deja înlăturate.

66 Pe de altă parte, în eventualitatea că un client ar solicita o garanție privind fiabilitatea, un dezvoltator terț și un furnizor concurent pot conveni să acorde această garanție clientului respectiv, posibilitate care nu a fost exclusă prin angajamente, conform clauzei care figurează la alineatul 1.3 litera c punctul iii al TPDL. Prin urmare, este cu totul posibil să se răspundă temerilor eventuale ale unui client, căruia i se pot aduce asigurări cu privire la perspectiva schimbării furnizorului. În plus, lăsând la o parte faptul că clienții TR pot încheia o ERL în scopul schimbării furnizorului de fluxuri consolidate de date în timp real pentru ansamblul aplicațiilor lor, aceștia pot opta de asemenea, pentru o perioadă de cel puțin 12 luni, pentru o schimbare parțială. O astfel de schimbare parțială poate permite unui client să aprecieze fiabilitatea unei surse de date concurente făcând să funcționeze în paralel aplicații care utilizează sursa de date a TR și alte aplicații care utilizează sursa de date concurentă, posibilitate care facilitează pentru client o schimbare a furnizorului.

67 De asemenea, nici argumentul potrivit căruia cheltuielile și costurile schimbărilor vor fi suportate în întregime de clienții TR nu poate fi primit. Trebuie amintit că preocupările Comisiei priveau în esență restricțiile impuse clienților TR în utilizarea RIC. Restricțiile menționate nu le permiteau să găsească date în fluxul furnizorilor concurenți utilizând coduri RIC, nici chiar prin intermediul tabelelor de corespondență. Ca urmare a integrării codurilor RIC în aplicațiile informatice ale clienților, o rescriere a acestor aplicații ar fi necesară atunci când clienții menționați doresc să își schimbe furnizorul, această schimbare a furnizorului determinând *de facto*, sub imperiul restricțiilor impuse de TR, o schimbare a

sistemului de simboluri utilizate. Acest proces de modificare a aplicațiilor este considerat, potrivit clienților, îndelungat și costisitor. Astfel, reiese din anchetele de piață efectuate de Comisie, ale căror concluzii au fost inserate în evaluarea preliminară, că partea esențială a costurilor cu schimbarea ar fi atribuită conversiei codurilor. Aceste costuri sunt uneori dificil de cuantificat, în special întrucât fiecare arhitectură informatică este specifică fiecărui client. Totuși, Comisia a arătat în evaluarea preliminară că, pentru clienții care au efectuat o evaluare detaliată a costurilor cu schimbarea, acestea din urmă au fost considerate prohibitive, putând descuraja clienții să își schimbe furnizorii. Drept reacție la aceste preocupări, TR a propus clienților, precum și dezvoltatorilor terți posibilitatea de a ține tabele de corespondență între codurile RIC și sistemul de simboluri utilizat de noul furnizor, astfel încât o modificare a aplicațiilor să nu mai fie necesară. Aceste angajamente permit, așadar, o avansare reală pentru clienții TR care nu mai trebuie să suporte costuri prohibitive în perspectiva unei schimbări a furnizorului, în lipsa necesității unei modificări de amploare a aplicațiilor informatice. Dacă crearea unui tabel de corespondență de către client, la nivel intern sau prin intermediul unui dezvoltator terț, poate determina de asemenea costuri, trebuie amintit că angajamentele nu vizează o eliminare completă a costurilor, ci ca schimbarea furnizorului să devină mai accesibilă prin aplicarea unor costuri rezonabile.

68 În plus, trebuie să se constate că o modificare a sistemelor și a aplicațiilor informatice poate, în orice caz, să determine cheltuieli care vor trebui suportate de client, în special având în vedere specificitatea arhitecturii informatice proprii fiecărui client. În plus, clienții menționați sunt în general instituții sau întreprinderi de nivel mondial și se prezumă că dețin mijloacele financiare pentru suportarea unor astfel de costuri.

69 Trebuie constatat de asemenea, astfel cum procedează și Comisia, că colaborările dintre furnizorii de fluxuri consolidate de date în timp real și dezvoltatorii terți pot genera economii semnificative. Aceste economii sunt de natură să ducă la scăderea costurilor cu schimbarea furnizorului, ceea ce ar putea încuraja și mai mult clienții, inclusiv clienții de dimensiuni reduse, să își schimbe furnizorul.

70 În cele din urmă, nici argumentele legate de lipsa datelor privind RIC în lanț și de limitările datelor descriptive furnizate pentru fiecare RIC care împiedică furnizorii concurenți să ofere un serviciu echivalent nu sunt fondate. În primul rând, trebuie să se observe în această privință că reiese că, în cursul procedurii administrative, nici reclamanta, nici alt terț nu au exprimat în niciun mod preocuparea privind excluderea anumitor RIC în lanț din cadrul licențelor oferite de TR. Astfel, singurele RIC în lanț cu privire la care s-au exprimat preocupări în cursul procedurii administrative erau indicii, iar, conform clauzei care figurează la alineatul 2.8 al angajamentelor definitive și clauzei care figurează la alineatul 1.6 al ERL, TR este obligată să furnizeze date privind indicii. În al doilea rând, reiese din dosar că motivul pentru care datele furnizate de TR pot, în anumite cazuri, să nu indice codul mnemonic atribuit de bursă este că acest cod nu constituie unica modalitate certă de identificare a unui instrument mergând până la sursa acestuia. Or, instrumente financiare relativ simple, precum titlurile de valoare cotate la bursă, pot fi identificate fie prin intermediul platformei de negociere vizate, al monedei și al codului oficial, fie prin intermediul platformei de negociere vizate, al monedei și al descriptivului. TR este obligată să furnizeze aceste informații titularilor ERL, conform clauzei care figurează la alineatul 2.12 al angajamentelor definitive. Situația este aceeași în cazul instrumentelor financiare mai complexe, precum cele negociate, pentru care TR este obligată să furnizeze codul mnemonic atribuit de bursă dacă acesta este singurul mod de a le identifica în mod precis.

71 În plus, în afară de o procedură de soluționare a diferendelor, amintită la punctul 13 de mai sus, în care mandatarul însărcinat cu monitorizarea angajamentelor are un anumit rol, clauza care figurează la alineatul 6 litera f al anexei V la angajamentele definitive prevede expres că mandatarul menționat va contribui la soluționarea oricărui dezacord legat de cererile de date privind informațiile încrucișate furnizate de TR. Astfel, dacă codul mnemonic atribuit de bursă este efectiv singurul mod de identificare precisă a datelor din piață în timp real care stau la baza acestuia, mandatarul însărcinat cu monitorizarea va fi în măsură să semnaleze aceasta către TR.

72 În concluzie, la întrebarea dacă, în decizia atacată, angajamentele propuse de TR au fost evaluate corect ca fiind de natură să înlăture preocupările Comisiei trebuie să se răspundă afirmativ. Prin urmare, motivul potrivit căruia decizia este afectată de o eroare vădită de apreciere trebuie să fie respins.

73 Pe de altă parte, cu privire la afirmația reclamantei potrivit căreia, până în prezent, nu ar fi avut loc nicio schimbare a furnizorului, aceasta fiind, așadar, un indiciu că angajamentele nu ar fi efective, trebuie să se observe că examinarea efectuată de Comisie, astfel cum se desfășoară în procedura de control al operațiunilor de concentrare, este o examinare prospectivă. Aceasta este chemată să adopte o decizie care prezintă caracter de previziune și în care trebuie să aprecieze modul în care se va comporta piața în viitor, atunci când angajamentele vor fi executate. Astfel cum s-a arătat deja, Comisia nu a săvârșit nicio eroare vădită în aprecierea potrivit căreia angajamentele definitive sunt de natură să răspundă preocupărilor exprimate. Indiferent de răspunsul la întrebarea dacă angajamentele definitive au produs între timp un efect concret asupra pieței vizate, acesta nu poate înlătura validitatea constatării că, la momentul când a fost adoptată decizia atacată, acestea erau în sine suficiente pentru a înlătura problemele de concurență semnalate.

74 În această privință, trebuie arătat că angajamentele definitive, astfel cum au fost acceptate de Comisie, facilitează schimbarea furnizorului dacă acest lucru este dorit de un client al TR. Totuși, această facilitare nu implică schimbarea furnizorului de către client în mod obligatoriu, spre exemplu dacă acest client este mulțumit de serviciile și de condițiile oferite de TR.

75 Rezultă din cele ce precedă că primul motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003

76 Reclamanta admite că articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 autorizează Comisia să accepte angajamente atunci când angajamentele menționate permit să se răspundă preocupărilor exprimate de aceasta din urmă. Totuși, ea nu ar fi abilitată să accepte angajamentele care, în mod vădit, nu permit înlăturarea – sau limitarea semnificativă – a preocupărilor exprimate. Acceptând angajamente care, în mod vădit, nu răspund preocupărilor exprimate, Comisia ar fi depășit atribuțiile care îi sunt conferite în temeiul articolului 9 din regulamentul menționat și, prin urmare, ar fi acționat *ultra vires*.

77 Comisia și intervenienta solicită respingerea acestui motiv.

78 Astfel cum s-a arătat deja la punctul 40 de mai sus, Comisia dispune de o marjă largă de apreciere în examinarea angajamentelor. În cadrul unei proceduri inițiate în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003, astfel cum rezultă din considerentul (13) al regulamentului menționat, Comisia este dispensată de obligația de a califica și de a constata încălcarea în cauză, rolul său limitându-se la examinarea și la eventuala acceptare a angajamentelor propuse de întreprinderile în cauză, în lumina problemelor pe care le-a identificat în evaluarea sa preliminară și în raport cu scopurile pe care le urmărește. Revine Comisiei, în exercitarea puterii sale de apreciere, atribuția de a accepta angajamentele după ce a verificat dacă răspund preocupărilor exprimate. În această privință, s-a constatat deja că Comisia nu a săvârșit nicio eroare vădită în aprecierea sa privind caracterul suficient al angajamentelor în cauză, astfel încât argumentul potrivit căruia, atunci când le-a acceptat, și-ar fi depășit competența și, astfel, ar fi acționat *ultra vires* trebuie înlăturat. Astfel, respingerea primului motiv conduce de asemenea la respingerea celui de al doilea.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității

79 Reclamanta susține că decizia atacată aduce atingere principiului proporționalității întrucât, în primul rând, Comisia a acceptat angajamente inadecvate și, în al doilea rând, nu a ținut seama de interesele terților.

80 Referindu-se la Hotărârea din 11 iulie 2007, Alrosa/Comisia (T-170/06, EU:T:2007:220), și la cea pronunțată în recurs, respectiv Hotărârea din 29 iunie 2010, Comisia/Alrosa (C-441/07, EU:C:2010:377), reclamanta susține că obligația de respectare a principiului proporționalității atunci când Comisia decide obligativitatea angajamentelor propuse în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 impune ca măsura adoptată de aceasta din urmă să fie adecvată și necesară pentru îndeplinirea obiectivului urmărit. Acceptând angajamentele inadecvate, Comisia ar fi încălcat, așadar, acest principiu.

81 Principiul proporționalității ar fi fost de asemenea încălcat întrucât Comisia nu ar fi luat în considerare ineficacitatea previzibilă și prevăzută a angajamentelor, în pofida preocupărilor exprimate de terți, astfel cum s-a explicat deja în cadrul primului motiv.

82 Comisia și intervenienta solicită respingerea acestui motiv.

83 Trebuie constatat că rezultă din răspunsul la primele două motive că al treilea motiv trebuie de asemenea înlăturat.

84 Principiul proporționalității impune ca actele instituțiilor Uniunii să nu depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru a atinge scopul urmărit, fiind stabilit că, atunci când este posibilă alegerea între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare (Hotărârea Curții din 17 mai 1984, Denkavit Nederland, 15/83, EU:C:1984:183, punctul 25, și Hotărârea Curții din 11 iulie 1989, Schräder HS Kraftfutter, 265/87, EU:C:1989:303, punctul 21)

85 În calitate de principiu general al dreptului Uniunii, principiul proporționalității constituie un criteriu al legalității oricărui act adoptat de instituțiile Uniunii. În aceste condiții, în cadrul examinării acțiunilor inițiate de Comisie se ridică întotdeauna, pe de o parte, problema conținutului și a limitelor exacte ale obligațiilor care decurg din respectarea acestui principiu și, pe de altă parte, problema limitelor controlului jurisdicțional exercitat (Hotărârea din 29 iunie 2010, Comisia/Alrosa, C-441/07, EU:C:2010:377, punctele 36 și 37).

86 Astfel, după cum rezultă din jurisprudența citată la punctul anterior, aplicarea de către Comisie a principiului proporționalității în contextul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 se limitează la verificarea, pe de o parte, a faptului că angajamentele în discuție răspund preocupărilor cu privire la care aceasta a informat întreprinderile în cauză și, pe de altă parte, a faptului că acestea nu au propus angajamente mai puțin constrângătoare care să răspundă la fel de adecvat acestor preocupări.

87 De asemenea, controlul jurisdicțional se limitează doar la a verifica dacă aprecierea efectuată de Comisie este vădit eronată.

88 Astfel, în cadrul primului motiv, s-a arătat deja că Comisia nu a săvârșit nicio eroare vădită de apreciere atunci când a considerat că angajamentele definitive propuse de TR erau de natură să răspundă preocupărilor pe care le-a identificat în evaluarea preliminară.

89 Pe de altă parte, dacă întreprinderile propun asumarea unor angajamente în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 care depășesc ceea ce Comisia însăși le-ar putea impune într-o decizie pe care ar adopta-o în conformitate cu articolul 7 din acest regulament după o examinare aprofundată, Comisia le poate accepta și poate stabili obligativitatea lor. Totuși, aceasta nu este abilitată să le solicite în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003.

90 Rezultă din cele ce precedă că al treilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare

91 Reclamanta susține că decizia atacată nu explică modul în care angajamentele definitive răspund în mod adecvat preocupărilor în materie de concurență în legătură cu care TR a fost informată în evaluarea preliminară, în măsura în care aceste angajamente nu autorizează furnizorii concurenți de fluxuri de date în timp real să încheie un contract de TPDL.

92 Reclamanta amintește în această privință că, în mai multe rânduri în cadrul procedurii care a condus la decizia atacată, a arătat Comisiei că excluderea concurenților din cadrul licențelor prevăzute în angajamente le-ar lipsi pe acestea din urmă de orice eficacitate. La alineatul 6.3 al deciziei atacate, Comisia precizează faptul că au fost exprimate preocupări în acest sens, dar nu explică motivele pentru care aceste critici nu au fost luate în considerare.

93 Comisia și intervenienta contestă argumentele reclamantei.

94 Trebuie să se constate că, potrivit reclamantei, motivarea deciziei atacate nu îi permite să înțeleagă motivele pentru care Comisia a concluzionat că excluderea concurenților din domeniul de aplicare al acestor angajamente nu ar repune în discuție caracterul adecvat al acestor angajamente.

95 Potrivit unei jurisprudențe constante, motivarea impusă de articolul 296 TFUE trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar instanței competente să își exercite controlul. Cerința motivării trebuie apreciată în funcție de împrejurările cauzei, în special de conținutul actului, de natura motivelor invocate și de interesul destinatarilor sau al altor persoane vizate în mod direct și individual de actul respectiv de a primi explicații. Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, în măsura în care problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse de articolul 296 TFUE trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în raport cu contextul său, precum și cu ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă (a se vedea Hotărârea din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, punctul 63 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 10 iulie 2008, Bertelsmann și Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, punctele 166 și 178 și jurisprudența citată).

96 Comisia nu este obligată să adopte o poziție cu privire la toate argumentele invocate în fața sa de persoanele interesate, ci este suficient ca aceasta să expună situația de fapt și considerațiile juridice care prezintă o importanță esențială în economia deciziei. În special, nu este obligată să adopte o poziție cu privire la elementele care sunt vădit nerelevante, lipsite de semnificație sau în mod clar secundare (Hotărârea din 15 iunie 2005, Corsica Ferries France/Comisia, T-349/03, EU:T:2005:221, punctul 64, și Hotărârea din 16 iunie 2011, Air liquide/Comisia, T-185/06, EU:T:2011:275, punctul 64).

97 În ceea ce privește deciziile prin care se stabilește obligativitatea angajamentelor asumate în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003, Comisia își îndeplinește obligația de motivare în cazul în care expune elementele de fapt și de drept care au determinat-o să concluzioneze că angajamentele oferite răspundeau în mod adecvat preocupărilor în materie de concurență pe care le-a identificat, astfel încât nu mai era necesar să acționeze.

98 În speță, considerentele (48)-(90) (punctele 5.1-6.7) ale deciziei atacate sunt consacrate angajamentelor propuse de TR și reacțiilor terților cu privire la angajamentele menționate.

99 Reiese că Comisia a explicat, pe de o parte, motivele pentru care angajamentele răspundeau preocupărilor exprimate și, pe de altă parte, răspunzând la observațiile terților, motivul pentru care problemele abordate în observațiile menționate depășeau preocupările în materie de concurență exprimate în evaluarea preliminară [considerentele (77), (84), (86) și (89) ale deciziei atacate]. În ceea

ce privește, mai precis, reproșul formulat de reclamantă, trebuie să se constate că în considerentul (77) al deciziei atacate se precizează că anumiți terți au considerat că concurenții ar trebui să aibă acces la RIC deoarece ar fi cei mai în măsură să furnizeze tabelele de corespondență, precum și asistența tehnică. Reiese din considerentul (78) al deciziei atacate că Comisia a considerat că acordarea către concurenții TR a accesului la RIC ar depăși ceea ce este necesar pentru a răspunde preocupărilor sale în materie de concurență. În considerentul (79) al deciziei atacate, s-a adăugat că, „în temeiul angajamentelor propuse, dezvoltatorii terți vor fi autorizați să furnizeze date privind piața concurente cu datele referințelor descriptive referitoare la RIC (dar nu RIC ca atare) atunci când dezvoltatorii terți nu au putut realiza ei înșiși cu succes un sistem de corespondență complet” și că „acest schimb de informații permite furnizorilor concurenți să stabilească o corespondență cu propriile lor simboluri de referință care permiteau unui dezvoltator terț să dezvolte o corespondență exactă și eficientă”.

100 Din aceste observații rezultă că Comisia și-a îndeplinit obligația de motivare, prezentând, în mod clar și neechivoc, elementele de fapt și considerațiile juridice care au determinat-o să constate că angajamentele erau suficiente pentru a răspunde preocupărilor exprimate în materie de concurență. Dat fiind că aceste precizări permit Tribunalului să efectueze un control efectiv al exercitării de către Comisie a puterii sale discreționare în decizia atacată, este necesar să se concluzioneze că decizia atacată este suficient de motivată în această privință.

101 În plus, deși Comisia este obligată să motiveze decizia pe care o adoptă, nu este obligată să explice motivul pentru care s-a abținut să adopte o decizie diferită (a se vedea în acest sens jurisprudența citată la punctele 95 și 96).

102 Pe de altă parte, în măsura în care argumentația reclamantei poate fi interpretată în sensul că urmărește să critice caracterul adecvat al angajamentelor definitive, trebuie amintit că o astfel de chestiune nu este legată de încălcarea unor norme fundamentale de procedură, care să poată conduce la nelegalitatea deciziei atacate, ci de examinarea temeiniciei aprecierii formulate de Comisie cu privire la angajamentele propuse în scopul de a răspunde preocupărilor sale în materie de concurență (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink’s France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, punctul 67), aspect care a fost deja tratat în cadrul primului, al celui de al doilea și al celui de al treilea motiv ale prezentei acțiuni.

103 Rezultă că al patrulea motiv trebuie respins și, prin urmare, acțiunea trebuie respinsă în întregime.

Cu privire la cheltuielile de judecată

104 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

105 Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei și ale intervenientei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a opta),

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă Morningstar, Inc. la plata cheltuielilor de judecată.

Gratsias Kancheva Wetter

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 15 septembrie 2016.

Semnături